

بیاریگان یازولری
 اوزگارتورگه اداره
 اختیارلیدر. باصلمغان
 یازولر کیرو قایتارلماز.
 مرقه سز خطلر قبول
 ایدلماز آدرس آلماشتروغه
 ۲۱ تین آنور.
 آدریسنی آچق
 یازولری اوتنله
 آدرس سز مقاله لر
 درج ایدلماز

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
 وبيع وصلوات ومساجد يذكر فيها اسم الله
 كثيرا ولينصرن الله من ينصره ان الله لقوى عزيز

دین و معیشت

زمان تاغسیسی، ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه سننده

دوامی ۶ نچی سنه

صحیفه

t.me/sehifeleribiz
u.u8686@gmail.com

Научно-исследовательский институт
 Библиологии
 Инв. № 3153
 г. Казань

هفته ده بر دفعه نشر اولنان، دینی، فنی، ادبی
 و سیاسی ژورنالدر.

اورنبورغ
 و باشقه شهرلرگه
 بلاتفریق
 سنه لك بهاسی ۴ صوم تین
 یارم سنه لگی ۲
 اوچ آیلهی ۱ « ۲۰
 بر آیلهی - « ۵۰

چیت مهلکتلرگه
 سنه لك بهاسی ۶ صوم تین
 یارم سنه لگی ۳ «

اورنبورغ ژورنال
 «دین و معیشت»
 تیلیفون نومر ۲۸۶

65-619-59

برهملاب ۱۲ تین

برهملاب ۱۲ تین

ورننبورغ و باشقه یرده اولان شا کردلرگه بلاتفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵۰ تین.

فلسفه عبادتکه ردیه

بو اثر محترم محمد صادق حضرت عثمانی نك صوكت
 وقت لرده غنه یازغان اثری اوله رق غایت حکمی
 و علمی نادره المثل بر رساله در
 زمانم زده فلسفه بیاعلری و حکمت بقال لری چوق
 اولدقندن شونلره قارشو تور مق ایچون هر بر اهل
 دیانت که بو کتابک بر نسخه سنی بولندر مق ضرور دره
 رساله دین و معیشت اداره سننده ۱۵ تیندن پوچته
 ایلان ۱۷ تیندن صاتلدر پوچته مارقه سی هم مقبولدر.

مسئله:
 فهرست

یر یوز ندن قران کوتاریلو
 مقدمه سی
 عدی ابن حاتم نك آناسی نك اسمی
 توسل
 ریفوماتورلر حقنده
 مسلمانلر حقنده روسچه کتابلر
 آچق مکتوب
 تورلی خبرلر
 خارجی خبرلر
 ارنبوورغ خبرلری

1907

فويك يوقنى سوويلامه كوب يلغه يرني اجاره اوزى درست توگل ديه معارضه ده بولندي بن ايسه فتاوى هندية وباشقه فقه كتابارنده آنك درستلنگى حقنده عباره لر بار ديدم شو ارغه عبدالرشيد حضرت دخل ايدوب بواجاره فاسدمى صحيح مى؟ ديدى. بن ايسه صحيح بولورغه تيوش زيرا موانع سز ير اياسى ير نه كيف يشاء تصرف ايته ايدى يرين تيلاسه نيشلى ايدى ديدم. حاضر ايسه شونى حكومت غصبلاب آلغان شو تقدير ده منافع ارض ده تمکن طابلمغانغه اجاره فسح ايدلده آچه سن قايتاره ديدم. اول يوق صحيح توگل فاسد. اجاره فاسده مثلن بيرو تيوش آنار ديستينه سن ۱ صوم غه صانتقان لر ايگان شو يرني ۴ يلغه آلغان كشى بر يل بيلاگان ده اجر مثل حقى توشكان زيرا اول ير، واقع ده ۱۰ صوم تورا اول ير صاحبي ايسه آچلقدن غنه بالضرور بر صومغه صانتقان دى شو حقه محمد ملا اجر مثلى ۱۰ صوم توگل بر صومغه آلاى بولسه دخى ۳ يلغه يرين بيرسون ياخود آچه سن قايتارسون ديدى.

شول اراده تورلى ير دن تورلى طاوش لر كو تارلوب بعضى لر معاملده عرف معتبر عرف ده كوهى كه صانله شول حق قايتقانچه ير لريرين دن فايه لندرو تيوش بعضى لر عقد شول كشى نك قسمتنه بولغان ير ايسه همان آنقى يعنى آنك اوق قسمتى شولاى بولغاچ ير لريرين صانتقان مدت ارينه قدر اجاره گسه آلوچى ارغه بيرو تيوش ديديلر. ملا محمد فاتح حضر تار: هر نصل ير آلغان كشى لرني راضى ايتو تيوش ديب سوويلاديلر.

مسئل اوزون مذا كره لر بعدنده محقق نتيجه تودرا آلمايينچه قالدى شول اراده مينمده فتح القدير دن نقل ايتكان (غاصب غصب ايتسه اجره ساقط) ديگان سوزم وهنديه دن اوزون مدت كه يرني اجاره كه بيرو درست ديگان سوزلر مده كتاب يوقلغندن اعتبار سز قالديلر بوغاي. (!)

مع ذلك شو مجلسده قورى لقاقلر ايلان سوز سوويلاوچى لر نك عباره وكتاب كوروب سوز سوويلاو

چى لره چوق امتياز لرى بلندي.

ايكنچى كون ايكنچى بر مجلسك بن اجاره فاسده مسمى غه آر تدر لمى بونده ايسه وقت عقدده مسمى بار ديدم وسوز منى فتاوى هندية ده وار ديب سوويلام. همده ابن الهمام حضرتلر نك اجاره فاسده حكمنده: مطلق مسمى معلوم اولسه شو مسمى تيوش ديگان سوزين نقل ايتدم.

دخى بر مجلسده حضرتلر آلننده شو سوزلر نك مفهومى سوويلاوب اجاره طويلده اجاره فاسد بولسه اجر مثل مسمى غه آر تدر لمى ديو سوزلر سوويلاندى. شو صوگنى مجلس لر نك نتيجه سى عوامغه محكم رك تويولدى. حضرتلر دن ممنون اولغان كى سيز لى لر. منه بو حقه (مسئله سنى تمامنچه توشونسه) اداره البتته بر جواب بيروور ديه خواص وعواملر اميد ايتلر.

حتى بونى مخصوص ايتدرب «دين و معيشت» دن صور ارغه كيرك ديبده سوويلى لر. ولها اداره اطرا فليچه ملاحظه ايدوب جواب بيرسه بك گوزل اولور ايدى. مخبر كز: ع. خ. ايلمين.

اداره: بز بو مسئله ده مخبر مز نك (اولنگى يرارنى حكومت غصب قيلغان) ديگان سوزى ايله (بو يرار اولنگى وقتلرده اون ايكى يلغه تقسيم قيلنوب كيلاگا نلر) ديگان سوزندن بشقه سينه اشتراك ايدم مز. زيرا بو مسئله ده غصب يوقدر. هم اولنگى وقتلرده اون ايكى يلغه تقسيم، فى الحقيقة تقسيم توگلدر. آثا عرف شرعه (مهايأة) ديب ايتوله در. بناء عليه اهالى نك اول ير لرني بو يلغه قدر بيله ولرى مهايأة طريقنچه بولوب بو يل ياگا نظام اقتضاسنچه نقض مهايأة قيلغان بوله لر.

(ويجب ان يعلم بان المهايأة قسمة المنافع. وانها جائزه فى الاعيان المشتركة التى يمكن الانتفاع بها مع بقاء عينها. واجبة اذا طلبها بعض الشركاء ولم يطلب الشركاء الاخر قسمة الاصل. وانها قد تكون بالزمان

وقد تكون بالمكان كذا في الذخيرة) هندية ج ٥
صفحة ٢٢٩

يعنى شونى بلور گه تيوشليدر كه: مهياية منافع وفا-
ئده لرنى بولودن عبارتدر. بو ايسه مشترك بولغان
نرسه لرنك ذاتلرى حالنچه قالب آنلردن فايده لنو
ممكن بولغان ده جائزدر. اگرده شريكلردن بعضيلرى
اول ذاتلردن مهياية طريقنچه فايده لنونى تيلاسه
بعضيلرى ده اول ذاتلرنى بتونلاى بوليشوب آلوب هر
كيم اوزينك اولوشى حصه سى ايله فايده لنسون ديما-
سهر، بو وقتده مهياية طريقنچه فايده لنو واجب بوله
در. بو مهياية زمان اعتبارى ايله ده بوله مكان اعتبار-
رى ايله ده بوله ديمكدر.

بو مسئله ده ايسه مهياية مكان اعتباريله ده زمان
اعتباريله بولغان. ايندى بو مهياية صورتده هر كم
اوزينه توشكان اونيش ديساتينه يرني اون ايكي يلغه
قدر اوزى سوروب اوزى صاچوب تورسه ده جائز؛
آلاى ايتماينچه باشقه برارگه اجاره گه (آرينداغه)
بيروب فايده لنوب تورسه ده جائز بوله در بناء عليه
بو اجاره صحيحه بوله فاسده بولمى.

(ولكل واحدان يستغل ما اصابه بالمهياية شرط
ذلك فى العقد اولم يشترط لحدوث المنافع على ملكه)
هداية فصل فى المهياية يعنى مهياية طريقيله بيلهنگان
نرسه ده هر كم اوزينه تيگان اولوشنى اجاره گه بيرو-
گه ده حقى بوله در. عقد مهياية وقتنده اجاره گه بيرو
تيلاسه شرط ايدلسون تيلاسه ايدلماسون ديمكدر.
اشبو عبارتكه فارغانده بو اجاره يعنى مهياية
طريقنچه بيلهنگان يرني آرينداغه بيرو صحيح بوله در.
فاسد بولميدر. شولاى بولغاچ بعض اماملرنك «بو
اجاره فاسده بوله ده مستأجر دن (آرينداتر) دن ير
حواجه سيته اجر مثل بيرو تيوش بوله» ديمكلرى قوا
عد فقيهه گه موافق سوز بولميدر.

ايندى بو صحيحه بولغان اجاره عذر سببلى
بوزوله در. (الاجارة تنقض بالاغدار عندنا) هندية
ج ٤ صفحه ٣٥٨ يعنى اجاره بزم اماملرمز فاشنده
عذر سببلى بوزوله ديمكدر.

ايندى بتون قريه خاقينك بطريق المهياية بيله
كيلهنگان يرلرينى حكومتونك تقسيم فيلوى هر كيمگه
اوز اولوشنى بيلهنگولاب ابدى ملك ايدوب بيروى؛
اون ايكي يلده بر دفعه بوله تورغان عقد مهياية نى
بوزادر. بو البته عذر شرعيدر. هم قريه خاقينك
كوبسى ده بو تقسيم نى تليدر. شولاى بولغاچ عقد مها-
ياية وقتنده اوز حصه سنى اجاره گه بيروچى كشى
«من تقسيم تيله ميم من مهياية بران تورونى تليم»
ديارگه حقى يوقدر. زيرا آنلك، بو سوزى حكومتكه
عدم اطاعة، همده شركاسينك رضالرينه خلاف بوله
در. بناء عليه عقد مهياية بوزوله در. اول بوزولسه
عقد ايجارنك ده بوزولوى لازم بولوب كيله در.

زيرا عقد مهياية نك بوزولوى عذر ظاهر در.
عذر ظاهر بولغانده عقد ايجارنك بوزولوى مستأ
جرنك رضا بولوينه قارامى بوزوله بيره در. (واذا
تحقق العذر ومست الحاجة الى النقص هل يتفرد
صاحب العذر بالنقص او يحتاج الى القضاء او الرضاء
اختلفت الروايات والصحيح ان العذر اذا كان ظاهرا
يتفرد وان مشتبه لا يتفرد كذا فى فتاوى قاضيخان)
هندية ج ٤ صفحه ٣٥٨

يعنى عذر طابلسه ده عقد ايجارنى بوزارغه حا-
جت توشسه عذر صاحبى آرينداترنك رضالغندن
بشقه اوزيگنه بوزه آلامى يوقمى؟ مونده روايت
مختلفدر. اما صحيحه بولغان روايتكه فارغانده عذر
صاحبى نك عذرى ظاهر وآچق بولسه (اشبو بزم
مسئله كبرى) آرينداترنك رضالغندن باشقه اوق اوزيگنه
ده عقد ايجارنى بوزه آلادر. اما عذر صاحبى نك
عذرى ظاهر بولماسه اول وقتنده حكم قاضى ياكه
آرينداترنك رضالغندن بشقه عقد ايجارنى اوزيگنه
بوزه آلامى ديمكدر.

شو حالده بزم اشبو مسئله ده قريه خاقينك يرارنى
حكومتونك بولوب بيروى مهياية وقتنده يرلرينى
اجاره بيروچيلرگه عذر شرعى وظاهر صانالوب هر
كم نك اوزينك اجاره سنى آرينداترنك رضالغندن
بشقه اوق فسخ ايتارگه بوزارغه حقى بوله در. اما

رېلونك معناسنى قرأندن علماء سالفين وائمه مجتهدين نك استنباط فيلوب آغان احكاملى واولده كتب شرعية لرنك عملدن قالوى ايله بوله چغى اعتقادنده يورى باشلادق.

بو كون تاريخ ۱۹۱۱نجى سنه ۲۷نجى نويابر يكشنبه كون (وقت) غزيتەسى نك ۸۸۰نجى نوميرنى فاراغان وقتەزده اوفا مدرسى ضياء الدين الكمالى نك (قرآن كريم ترجمەسى) عنوانلى مقاله سنى كو روب صوغقى اعتقادمنك ده تماميله توغرى اولد. يغنى بلكه قرآن كوتاريلو، نفس قرآن نك ير يوزنده استعمالدن ساقط اسكى چوبراك درجه سنك قالوندىن عبارة ايدكنى آكلادق. بز بو نتيجهنى صو گندن شرح ايدرمز. بو اورنده قرآن ترجمه فيلو چى صاحب مقاله نك قرآن ترجمه سىنه باشلاوينك اوزى بيان ايتكان سببلىرىنى شول مقاله سندن حرفيا كوچروب بو حقدەغى اوز فكرمىزنى بيان فيل. ونى موافق كوردك. مقاله صاحبينك تنقيده صالح بولغان جملەلىرىنه بر، افراط كيتكان يرلىرىنه ايكى، تفريط كيتكان يرلىرىنه اوچ سؤال علامتلىرى قويوب كتونيك مناسب كوردك. مقاله اوزونراق بولغانغە كوره اوزمىزگە كرك يرلىرى گنه آلدق. مقاله ده شويله يازا: (فقط قرآن شريف عربى در. عربجه اولغانك. ده ايك سوچك و اينجه وفسقه توزلمش اولغان جوامع الكلم در. مونه شونك ايچون تيران و اينجه صورتده عرب ادبياتنه ولغانته اشناله شماينچه قرآننى آكلوى چيتمدر. بيگره كده عربدن بشقه قوملر ايچون صوك درجه چيتمدر. اسلامك اوتكان تاريخنه غنه كوز صالحاق كوره مزكه، عربلر زمان سعادتده ديننى صرف قرأندن اوگرنديلر. (؟) قرآن شريفنك روحنى چن دين طانوديلر. شونك ايچون قرآننك نورندن فائده لنديلر. سعادتە ايرشديلر. باشقه اره علم و حكمت صاحديلر. شرق و غربده بيوك اثرلر ميدانه كيترديلر. (؟؟)

اما عربكه بشقه قوملر مثلا فارسيلر، بزم توركى ناتار قوملىرى اسلام دينى ايله مشرف اولسه لردە

اجاره نك بوزولوى ايله آرينداترنك پشيم (پيروب) بروب قويغان آچه سى يوغالميدر. مثلا بر ديساتينه يرنى يلغه بر صومدن دورت يلغه آرينداغه آغان كشى دورت صومنى پشيم بروب قويسه ده بر يل فايده لنگاندىن صوك ايكنچى يلنده اشبو طريقه اجاره بوزواسه آرينداترنك اوزينك پيروت برگان دورت صومندن اوچ صومنى قايتوب آورغه شرعا كامل حقى وارد. (حيث فسخ المستأجر له طالب ما عجل من الاجرة لما بقى من المدة بحسابه والله اعلم) الفتاوى الخيرية بهامش العقود الدرية ج ۲ صفحه ۲۰۳ يعنى آرينداتر اوزى اجارهنى فسخ ايتسه بوزسه پشيم بيرگان آچه سندن، قالغان مدت ايچون حسا. بلاب قايتاروب آورغه حقى وار ديمكدر ايندى اجارهنى مسوجر يرينى آرينداغه بيروچى) اوزى بوزغانده آرتق آچه سنى قايتاروب آورغه آريندا ترنك بيگرا كده حقى بوله در.

خلاصة مهياية وقتنده يرلىرىنى آرينداغه بروچيلر نك آرينداترلرندن پشيم آغان آچه لىرىنى آريندا. ترلرنك يردن فايده لنگان مدت لىرىنى حساب ايدوب آرتغنى قايتاروب بيرو شرعا ذمه لىرىنه واجيدر. مونك هيچ بر شبهه يوقدر. بزم كتب فقهيه دن قاراب طابقانمز شودر. شو حالده مخبرمىز نك مورجاسى قيشق بولسه ده تونونى بك توغرىدر. مورجاسى قيشق نك معناسى: حكومتكە استناد غصب فيلوى اورنسىدر. زيرا حكومت غصب فيلوب يرلىرى اوزينه آغانى يوق. بلكه اهايكه بولوب بيروب عدالة فيلغان

ير يوزندن قرآن كوتاريلو مقدمه سى.

بز كچكنه صبى وقتەزده « زمان آخرى بولسه ير يوزندن قرآن كوتاريله چك » ديگان سوزنى ايشيدوب، شول سوزدن بز قرآنلر بر يرگه جينا لوب قرآن طاوى تشكيل ايتكاندىن صوك شوك طاو، بولوط شيكلى كوككه اشاچق ديب گمان فيله ايدك. براز اوز اوزمىزنى طانى باشلاغىچ قرآن كوتا.

عرب تلينى بيلمادكر ندين قرأنى بيله آلماديلر (؟؟؟) بقاء عليه دين اسلام نك روحنى دوشونه آلماديلر. فقط قرآن نك قورى سسوزلر نيگنه اوقوديلر. اما قرآنك ايچنده نه وار، آنى آكلامديلر. چن دين اسلام شول قرآن كريمدن عبارة بولسه ده ديننى آندن اوگره نه آلماديلر. اوز تليلرينه يازلغان كتاب و رساله لر دن گنه طانشديلر. بوده يك يرافدنغنه طاله نيشودن عبارة ايدى. بس زمانلر اوتكان صايون همان قرآن دن يرافلاشديلر. (؟؟؟) كيمت كيمت همان ايچلر نده دين اسلام سونوك بر حاله كلدى مبا- رك «دين اسلام» بر طاقم مصالير، حكايقتلر قصه- لردن عبارة اولوب يرلشدى. (؟؟؟)

مونه شونك ايچون اسلام ديننى نك قويمش چن سعادتلرينه ايرشه آلماديلر. (؟) حتى قرآن كريمك ننداين كتاب؟ ونه ايچون كلديكنى بيله شاشرديلر. (؟؟؟) تفسير قيلنه باشلانلسه «چو كافر اولورسن» ديديلر. سويبر گچ بيز در گچ بتووى، زياندش قاچرو، الباصتى قوو، جن لر كر ماو، الام صالام كلماو ايچون شورلك و بيشك باشلارينه ألوب و آصوب قويديلر. (؟) مونه بو حاللر بزم توركى - تاتار قومى اچنده همانده بوق دگلدر. ايدى بو حاللرني كوره تو- روبده انداشماوچيلك ادبا و علما مناسب دگلدر. بلكه قرآن كريمنى، بونداين سوء استعمالدن قو- تقارو هم دين اسلامنى ملتز كه، دينمزنك چشمه سى و خزينه سى اولغان قرآن كريمنى بلدرر كه بورچمز در. بوده قرآن شريفنى اوزمزنك توركى تلينه ترجمه ايله گنه اولاققدر. (؟؟) مونه شونك ايچون الله نك بيوك مرحتلرينه طايانوب قرآن شريفنى اوزمزنك توركى تلهز كه ترجمه ايتمكده يم.

مونه بز كه كر كلى قدرليسى شوشى قدر در. شايد يازه تورغاچ دخى كر كلى جمله لر بولسه آنيك كوچرورمز. حاضر كه علامتلر قويغان يرلرمز كه يازه تورغان سوزلرمزنى يازيق. ايك اول بر سؤال علامتى قويغان «عربلر زمان سعادتده ديننى صرف فرآندن اوگرنديلر» ديگان سوز خطادر. ايسكيچه

رك چن ايتوب ايتسك يالغاندر.

زيرا (زمان سعاده) ديمك پيغمبر عليه الصلوة و السلام افندمز حضرتلرينك حياتده ايكن (ترك اولغان) زمانى ديمكدر. اول زمانده عربلر نك اصحاب كرامدن اولغانلرى ديننى بالذات قرآن كريمدن آلمديلر. بلكه مشكوة نبوتدن (پيغمبر من عليه - السلامك مبارك آغزندن) آلديلر. صحابه لك ايله مشرف اوله آلمغانلرى پيغمبر من عليه السلامكه و فودلر (ايلچيلر) يباروب ديننى شول ايلچيلرى آغزندن آلديلر. بو مسئله بتون تاريخ و سير كتا بلر نده مصرح و مثبتدر. شولاى بواچ صاحب مقاله نك قرآننى ترجمه قيلونك يك كرا كللى اش بولوينه كتورگان دليللر نك اشبو مقدمه سى يالغان بوله. يالغانه بنا قيلنغان دليللر ايسه بالضرورة يالغان بولوب چيغه لر.

ايكنچى اخرينه ايكى سؤال علامتى قويغان «عربلر زمان سعادتده بشقه لره علم و حكمت صاچديلر. شرق و غربده بيوك اثرلر ميدانه كيترديلر» ديگان سو- زنده صرف يالغاندر. زيرا اون سنه دن عبارة اولان زمان سعادتده عربلر، عربستان ايچنده غزا و كفار ايله محاربه و صوغشدين بوشانه آلمديلر كه بشقه لره حكمت صاچسونلرده شرق و غربده بيوك اثرلر ميدانه كيترسونلر. حتى اول وقتك عربلردن بشقه (باشقه) ديارلك مسلمانده بوق ايدى. زيرا اول وقت اسلاميت عربستانك غنه ايدى.

٣نچى اخرينه اوچ سؤال علامتى قويلمش (اما عربكه بشقه قوملر مثلا فارسيلر بزم توركى - تاتار قوملرى اسلام دينى ايله مشرف اولسه لرده عرب تلينى بيلمديكلر ندين قرآننى بيله آلماديلر) ديگان سوزى نهايت درجه ده تفريطدر. حتى بو سوزينى پيغمبر من عليه الصلوة و السلام افندمز حضرتلرينك بطريق اظهار معجزه سويله ديكي (لو كان الايمان فى الثريا لزاله رجال من هو لاء (من فارس) حديث شريفيله معجزه الرسول دن صانالغان امام اعظم ابو حنيفه رضى الله عنه حضرتلرينه تعريض ديب آكلارغه

بولغاچ بر تاتار بالاسینک تاتار تلنده یازغان کنیشکه
سندن (ترجمه سندن) دین آلویچیلر، اولگیلر گه قارا
غانده بیگرا کده قرأندن یراق کیتته چکلر در. ئلله بو
کشی اوز کنیشکه سن عین قرآن دیب حساب قیله
میکن؟

۵۵نچی آخرینه کینه اوچ سؤال علامتی قویلغان
(مبارک دین اسلام بر طاقم مصالیر، حکایتلر قصه -
لردن عبارة بولوب یرلشدی) دیگان سوزیده صرف
افترا در. زیرا من مسلمانمن دیگان کشیدن کمدنگنه
صوراساڭ دین اسلام نه در؟ دیو هیچ کم دین اسلام
مصالیر (مثالیر) حکایتلر قصه لر دن عبارة دیب ایتنه -
چک تو گلدر. درست حاضر گی زمانده مکتبلر ده
اعتقادیات و علم حال اورننه آریا، چانا، آط بارا،
طارطالمی دیب اوقوچیلرغه تلقین ایدلگان دین
اسلام حقنده غی اعتقادلرینی صوراساڭ بلکه صاحب
مقاله نڭ سوزلریله جواب بیورلر. آخری وار.

ده بك آچق یول وارد. زیرا امام اعظم حضرتلری
عن اصل فارسی در.

افندمز علیه الصلوة والسلام اشبو حدیث شریفی
ایله صاحب مقاله نڭ شو سوزلرینی مک اوچپوز بو
قدر سنه اول تکذیب قیابوب یالغانغه چغاروب قویغان.
قرآنی، دیننی عربدن وباشقه قومدن هیچ کم آڭلا
مغان صورتده ده فارسیلر نڭ آڭلایه چکلرینی و آنارنڭ
دین بولنده بك زور خدمت کورسته چکلرینی بیان
ایتسکان. شو حالده عقلی وار ایمانی کامل بولغان
کشی صاحب مقاله نڭ «فارسیلر قرآنی بیلمادیلر»
دیگان سوزینه اشانورمی؟ ئلله پیغمبر علیه السلام
منڭ «بو دین اسلام ایڭ یوغاری ده بولغان ثریا
یولدننده بولسه ده آنی فارسیلر آلورلر یر یوزینه
نشر ایدرلر» دیگان یوقاریده گی حدیث شریفنه
اشانورمی؟

بو کشی بونداین طبعاً منفور، تاریخا مردود،
تکذیب الرسولنی موهم بولغان سوزلرینی یازمغانده
ده سوزلر طابار ایدی.

۴۵نچی آخرینه شولوق اوچ سؤال علامتی قویلغان
(بناء علیه دین اسلامنڭ روحنی دوشونه آلمادیلر.
فقط قرآن نڭ قوری سوزلر نیگنه اوقدیلر. اما قرأ
نڭ ایچنده نه وار؟ آنی آڭلامدیلر. چن دین
اسلام شول قرأندن عبارة بولسه ده دیننی آندن
اوگره نه آلمادیلر. اوز تلملریله یازلغان کتاب و رساله
لردنگنه طانشدیلر. بوده بك یر اقدنغنه طانشودن
عبارة ایدی. بس زمانلر اوتکان صایون همان قرأندن
یر افلاشدیلر.) دیگان سوزلری آزغنه فکری وار
آدمنڭ آغزینه کیلوشه تورغان سوزلر تو گلدر.

صاحب مقاله بو سوزلرینی قرآنی ترجمه قیلونڭ
تیوشلی بر اش ایدکینه دلیل ایتوب یازه در. حالبوکه
بو سوزلری قرآنی ترجمه ایتونڭ اصلا تیوشلی
اش تو گل ایدکینه بك زور بر دلیلدر. آنک بو سوز
لرینه قاراغانده فارسیلر تاتارلر دیننی قرأندن آلما-
ینچه اوز تلملرنده یازلغان کتاب و رساله لر دن آغا-
نلرینه کوره قرأندن یراق کیتکان بوله لر. شولای

عدی ابن حاتم نڭ آناسی نڭ اسمی

۳۵نچی نومر مجله ده عدی ابن حاتم نڭ آناسی
خصوصنده مقاله کورندی موجزگنه جواب بر مک
بولدیم مذکوره نڭ اسمی ماویه بنت عفذر حاتم
طائی نڭ گوزللیکنه قزغوب صحبتنه دعوة قیلسه ده
حاتم طائی اعراض قیلوب سوگندن حاتم آڭا قزغوب
کیلگنده ماویه قاشنده نابغه ودخی بر ایر بولوب
شعر ایتشوب ماویه حاتمنی اکرم و اشعر تابوب حاتم
ایله تزوج ایلاب عدینی طوغدر مشدر حاتم نڭ قزی
سفانة طیبی قبیله سی اسیرلارنده کیلدر اوب حضور
رسول الله ده آناسینڭ مکارم اخلاقینی ذکر ایلاب
ازاد قیلنوینی اوتنوینه بناء پیغمبر مز آزاد ایلمشدر
عدی و سفانة هر ایکیسی اسلام اوامشلاردر ماویه
بنت عفذر خصوصنده حاتم طائی بر نیجه بیتنی نقل
مناسب کورادی.

آماوی قد طال انتجنب والهجر

وقد عذرتنی فی طلابکم العذر

ای ماویة بیک اوزاق مده مندن قاچوب طاشلادک
سزنی ازلاوده عنرلاریم کوب و مقبولدر.

اماوی ان المال غادورائح

ویبقی من المال الاحادیث والذکر

ای ماویه مال ایرته کیلوب کیچه کیده تورغان
نرسه در مالدن یغشی سوز و ذکر جمیل قاله در یعنی
قالورغه تیوشلی در.

اماوی انی لا اقول لسائل

اذا جاء یوما حل فی مالنا النذر

ای ماویه سائل کیلسه من ایتیم مالمزنی نذر گه
بیردک فلان اورنلارغه نذر ایتوب قویندق دیب.

اماوی ما یغنی الثرا عن الفتی

اذا حشر جت یوما وضاق بها الصدر

ای ماویة جان بوغازغه کیلوب کوکرک طارایوب
اولوم حالنده مالنک بایلقنک یکتکنار فائده سی بار.

عنینا زمانا بالتصعلک و الغنی

و کلا سقانا بکائسیتما العصر

فقیرلک بایلق ایله عمر مزده مشقه لندک کوردک
زمانه راحه و مخنة لارینی کورساندی هر قایوسنی.

فما زادنا بغیا علی ذی قرابة

غنانا ولا ازری باحسابنا الفقر

بایلق بافتلار مزه بزى ظالم قیلمدی

فقیرلک مرتبه مزنی کتمهدی

وما ضر جاراً یا انبة القوم فاعلمی

یجاورنی الایکون لا ستر

بعینی عن جارات قومی غفلة

وفی السبع منی عن حدثیم وقر

منم کورشیلاریمه پرده کراکمی چونکه مینم کوزیم

کورشی خاتون قزلارنی کورمای آنلارنک سوزلا.

رینی قولانم اشتمی کورشیلاریم مندان امینلاردر.

شوشی بیتلارنی ایتکچ ماویه حاتمکا رضا بولوب

بارمافچی بولوب اولنگی خاتوننگنی نفریق ایله

دیمشدر لیکن حاتم خاتوننی طلاق قیلمای خاتوننی

وفات بولغاچ ماویه نی آلمشدر الحاصل عدی نک آنا.

سی ربیعة توگلدر.

و سقانة ایتیم طوطقونلارنی آزاد عهدنی حمایه
مهماننی ضیافة آچلارنی اشباع قایغولولارنی شاد اطعام
طعام و افشاء سلام قیله تورغان ایدی هیچ بر حاجة
صور اغاننی قایتار مادی دیگچ پیغمبر من صلی الله علیه
وسلم بو خلقلار مؤمن صفتی در آتاک مسلمان بولسه
خدا رحمة قیلسون دیور ایدک دیمشدر. (جزی ربه
عدی بن حاتم) بیتنی شیخ رضی و ملا جامی و حواشی.
سی و شروح الفیه و لسان العرب ده ذکر قیلوب شوا-
هددن مطلبوب محل استشهاد ضییر نک مر جعینه لفظا
ور تبه تقدیمی بار لغینه تعرضدان باشقه عدی ابن حاتم
کم ایکانینه هجو صحابه لازم کیلگانیینه تعرض
اولنمشدر مگر صبان حواشی الفیه ده و عدی بن حاتم
الطائی صحابی فلا یلیق به هذا الهجو دیمشدر لایق
توگل دیگان جائز توگل یا که حرام دیمکان چونکه
جاهلیه ده سویلانگان جاهلی بر شاعر نک سوزون
نقلدر معناسی ملحوظ و ملتزم توگلدر لا عهده علی
الناقلدر. شولای بولسه ده باشقه شواهد بولغاچ بونی
ذکر قیلنمسه یغشی بولور ایدی دیمکدر. ابن منظور
لسان العرب ده عوی ماده سنده ذکر قیلمشدر اما
عدی بن حاتم ایله سنمار ایکسی بر کشی نک اسمی
بولمقلغی گرچه شارح ابیات جامی ایتسه ده بیک
بعیددر اولای عدی وهم حاتم عربی اسملاردر و سنمار
رومی اسمدر سیبویه عربیته ده شو وزنده کلمه یوقدر
دیگان سنمار تلاسسه نعمان بن امری القیس نک
خورنق بنا قیلغان بانسی بولسون تلاسسه اهیجه بن
الجلاح نک غلامی بولسون عربی کشی بوگلدر.

و ثانیاً سنمار نک جزاسی یغشیلغقه قارشى یمانلق
ایله مکافات ده مثل بواوب قالغان هیچ بر عاقل سنمار-
نک نعمانندن یا که اهیجه دن کورگان جزاسنی استحسنان
قیلمغان همده واقع بولغان بتکان در و جزى ربه
بیتنده بولمغان جزانی بولسون دیه دعاء قیلغان
صوثره و فرعینی آرزو قیلوب تفاؤلا و قد فعل
دیگان اگر جزى ربه دن مراد وقوعندن خبر بولسه
وقد فعل که محیل بوقدر الحاصل بو بیتده کی عدی
بن حاتم دن سنمار مراد بولوی ممکن توگل و رضا

== توسل ==

۵۰ نچی نومردن ما بعد

مسئله مذکوردهیه مناسبتی ایله شونیده ایتمالی، اهل صلاح، و اهل خیر ایله یاردم طلب قیلو، آنلر نك دعالرن استاوا، آنلر نك دعالری برلان تبرك لنو، ودعالرینك ده فائده لرینك وار لغی. ثابت و مشروع، شیلر دندر. شو کبیر دعالری بران توسل بابندندر. بعضی لركشی آرقلی صراو (یعنی بر اودن دعا قیلدرو) و آنك دعاسندن فائده امید ایتو. یوق بر خیال مردن عبارت دور، چونکه الله تعالی حضرتلری (عالم کل شیء) در آنکا کم صراسته باری بردور، کشی آرقلی صراغاندن، طوغریدن طوغری کندک صراو آرتقدر. بعضی لركشی ده (نی معنا برلاندر) دعا کبی، شیلر نك هیچت اصلی یوق آنلر بر وهم خیالدر اوللردن قالمش بر اویدرمه در دیورلر. اوللا) دوغری، اوزگده صراو بیك تیوشدر. و کندنک صراونک کشی آرقلی صراوغده هیچده منافتی یوقدر. لکن شول بارکه: بر اونک بر مرتبه صراوی، باشقه بر اونک منک مرتبه صراوندن آرتغراق در. منکا کندی آرامزدن. عادی بر مصداق کوسترر ایسم دها آچق آکلانور. مثلا بر حاکمنک فارامافنده اولان تبعه سی، البتسه حاکم عندنده بر درجه ده دگلدر، برسی وارکه، کرک کندی، و کرک باشقه سی ایچون اولسون بر سوزی برلان بیك بیوک اش کورر. و بیك بیوک محتاجلرن ادا قیلور. برسی وارکه. دگل اش کورمک، بلکه حاکمنک یانینه صوقامافندن بیله عاجز قالور. شونک کبی جناب الله عندنده بنده لر نك درجه لری متفاوت در. اللهنی اثبات ایدر هر بر عقل سلیم، بو قضیه نی اثبات ایدر. جناب الله نك اویله بر بنده لری وارکه بر سوزلری برلان بیك بیوک اشلر کوررلر. و بیك بیوک محتاجلرن ادا ایدرلر، و شوندا ی بر بنده لری واردرکه حتی توفراقنی آلتون دیب یمین ایتسه لر بیله حانت اولمازلر، و برلری

فاضی ابن الفخر حضرت نك و او نقلا بولسه ده صحابی عدی ابن حاتم رضی الله عنہنی خاطر لاتوب هجو بیتنی ذکر که ایچیلاری اوزولگانیننی اچنکانیننی اشدوب زیاده مسرور بولدیم چونکه.

دع آدم لا شفاه الله من هبل

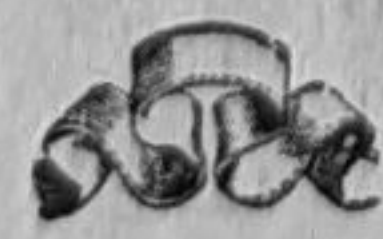
یبکی علی نجله المقتول هابیل

فنی عقاب الذی ابداه من خطاء

ظلمنا غارس من سقم عقابیل

دیه وسائر ایبات مستهجنه لاری ایله ابو البشر صفی الله آدم آتامزی ذم قیلغان ما کان فی هذه الدنيا اخو رشد ولا یكون ولا فی الدهر احسان دیه بتون دنیا خلقندن رشدنی سلب قیلغان کتب و انبیالارنی سب قیلغان ابو العلاء معری فی مدح قیلوینه فاراب مذکور ابن الفخرنی فلیس من الله فی شیء دیب و نخلغ و نترك دیگان ایدیم عدی ابن حاتم اسمینه اچنکاننی کور گاج اولوغلار عادتجه مساهله و اشانودن صادر علی العمی تالیف لار و التزاملار اولغانینه قانع فالدیم ذاتا رحمة الهیه نام تالیفی شول سوزیمه برهان کبی در چونکه ابن القیم نك هادی الارواحنده فناء جهنم که ایراد ایلدکی ۲۵ دلیلی اوزلاری اوزلاری ایله مردود ابن القیم اوزیده قطع قیلغان بر دلبالار و تحکم علی الله سبحانه و تعالی. در اشنی یخشی فهملاب یازغان کشی آنی ترجمه قیلوب رساله قیلوب یورماسلک بر نرسه در شونک اوچون ابن الفخر حضرت نك محرم شهیر استاذ خطیر نك مساهله سی و هر اشنک مساهل ایکانینه علامتدر الله تعالی جمله مزی عفو و صراط مستقیم ده ثابت ایلگای ایدی آمین بالجاه الاحمدی صلی الله علیه وسلم و علی آل و صحبه و امته.

افقر الخلق عبد الحق ابن ملا عماد الدین.

وار که هر نه قدر صراسته لر کینه خائب قالور لر. فقط هر عبادتک شرط لر، اولدیغی کبی، دعانکه بیوک شرائطی وار در، ایشته شو شرط لر نی رعایه قیلدقدن صوکره غنه دعالرنک قبولیتن امید ایتمک ممکندر. یوقسه هر کهنک قبلهیه قارشو آل قالدر ماسی امیدلی بر دعا حساب ایدلمز. مسلم حضرت تدری تخریح ایتمش شو حدیث شریف شرعده علماء کرام حضرتی شرائط دعائی بیک مفصل صورته بیان قیلمشدر. (عن ابی هریره رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم، ان الله تالی طیب لا یقبل الا طیباً وان الله تعالی امر المؤمنین بما امر به المرسلین، فقال تعالی، یا ایها الرسل کلوا من الطیبات واعمروا صالحاً وقال تعالی یا ایها الذین آمنوا کلوا من طیبات ما رزقناکم ثم ذکر الرجل یطیل السفر أشعث أغبر یمد یدیه الی السماء یارب یارب ومطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذی بالحرام فانی یتعجب لذلك)

جناب الله بزیره بر میزان شرع ویر مشرکه، هر شینی شو نکا تطبیق. فیلوب آلمق بورچمز دور. یوقسه هر شینی کور و برلان مکبا کیتو بر کلنج و حماقتقدر. شرع شریفده مضبوط قواعدی اولماش هیچ بر شی یوقدر. فقط بیک چوغندن خبر سز لکمز دن طولای یوقلق برلان حکم قیلایز، تطبیق قابل اولنماز بر نچه فردنک مشروع بر شینی سو استعمال لر سببلی، اصلنده ثبوتی هیچک ضرر لئمز. شو مدعی منک (یعنی دعانک) اصلی ثابت و مشروع ایدکینه و بر او لر نک دعاسینک ایکنچی لر که فایده سینک وار لغینه، شرعه دلیل بیک چوقدر. بو اورنده صحتینه اعتمادا یاغز بخاری حضرت لرینک شو حدیثنی نقل قیلدم.

(باب من استعان بالضعفاء والصالحین فی الحرب) عن مصعب بن سعد قال رأى سعد رضی الله عنه ان له فضلا على من دونه فقال النبى صلی الله علیه وسلم هل تنصرون وترزقون الا بضعفائکم (الجلد الثانی) حدیث مذکورنی نسائی حضرت تدری (الاستنصار بالضعیف) عنوانی تعتمده شو لفظده تخریح قیلمشدر. عن مصعب ابن سعد عن ابیه أنه ظن ان له فضلا على من دونه من اصحاب

النبی صلی الله علیه وسلم فقال نبی الله صلی الله علیه وسلم انما ینصر الله هذه الامة بضعفائها بدعوتهم وصلاتهم واخلاصهم. وفيه عن جبیر بن نفیر الخضر می انه سمع ابا الدرداء یقول، سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول ابغونی. الضعیف فانکم انما ترزقون وتنصرون بضعفائکم (الجلد الثانی) حدیث سر یفدن مراد آچغراق آکلانسون ایچون عینی حضرت لرینک بعضی شر حارن نقل قیلمق فائده دن خالی اولماز.

مطابقه الحدیث المترجمة من حیث انه صلی الله تعالی علیه وسلم اخبر بانهم لا یبصرون الا بالضعفاء والصالحین فی کل شیء عملاً باطلاق الکلام ولكن اهم ذلك واقواه ان یتعجبون بدعائهم یتعجبون بهم اه

فوله ان له فضلا على من دونه ای من اصحاب رسوله الله صلی الله علیه وسلم ای بسبب شجاعته ونحو ذلك من جهة الغنى وكثرة المال قوله فقال النبى صلی الله تعالی علیه وسلم هل تنصرون الی اخیره، اخبر صلی الله تعالی علیه وسلم ان بدعائهم ینصرون ویرزقون لان عبادتهم ودعائهم اشد اخلاصاً واكثر خشوعاً لخلو قلوبهم من التعلق بزخرف الدنيا وزینتها وصفاء ضمائرهم عما یقطعهم عن الله تعالی فجعلوا اهمهم واحداً فزکت اعمالهم واجیب دعائهم وفی رواية الاسعیدلی، انما ینصر الله هذه الامة بضعفائهم بدعواتهم وصلاتهم واخلاصهم (الجلد السادس) شو حدیث شریفدن بر نچه حکم آکلانادر، اولاً، صالحینلر وضعفالر برلان (استعانه) یاردم طلب قیلونک مشروعیتنی، ثانیاً ایکنچی بر اونک دعاسن استاونک جوازی ودعانکه بیک بیوک فائده سینک وار لغی، حتی بتون امتنک یاغز شو سایه ده گنه نصرت وفوز اولاچقلری. چونکه انما کلمه سی حصر ایچوندر. ثالثاً دعانک اتقا حضور، خشوع، اخلاص، صفوة قلب ترک زینة، اجتناب کبی بر نچه شرط لری اولدیغی رابعاً. دعانک قبولیتنی ایچون شو شرط لرنی رعایه قیلو لازم ایدکی، چونکه ضعفا صالحینلرنی تخصیص قیلوی، البته آزارده شو شرط لر نک جوغر اغینک طابلو یقینراق اولدیغی ایچوندر. اقرالوری عید محمد برای.

ريفورماترلر حقنده

محترم محرر افندى!

بزنك حاضرغى ياشارمز آراسنك، توبسز وملتمزه ضررلى واستقبالمز ايچون مدھش ضربه اورهچق بر فكر وار كيسى آكلاشلسهده، لىكن بر، آغزه آلوب سويلامگه وميدان انتشارگه قويلاماسنه جراه ايدده آلمى ايدك؛ ودها دوغروسى بو فكرنك موجوديتينه اينانمى ايدوك ايشته بوفكرنى تاماما اعتراف ايدوب، اسلام ريفورماتورلر ينى ايسكى گه بولوب آچقن آچق شورانك ۱۹۱۱ نچى سنه ۲۲ نچى عددنده عالم جان ابراهيموف اسمنده بر شخص اعلان ايدده در! لطفا بنم مکتوبچكم ايله، شول عدد «شورا» دن. «ادبيات آغى» سرلوحهلى مقاله دن: «مين چيتكه چقدم. مقصود الخ» دن باشلاب: «اوچنچى مسئله مهم دگل الخ» گه قدر. «دين و معيشت» مجله سينه نقل ايدوب علماء اسلاميه گه عرض ايدهرك نظر اعتبار ودقت اوزره مطالعه وملاحظه ارينى جاب ايدوگزنى اوتنه من.

«دينچى و معارف پرور مدرس لردن برسى»

«من چيتكه چقدم. مقصود» ايكى يوز ايلدنصوڭ انقراض» نك اسحاقف اثرلرى ايچنده، بلىكه بتون مطبوعاتمه زده، ايك يوغارى تورغان بر اثر ايدىكن سويلامك ايدى. ايبى، اول آنك هم مطبوعاتمه نك ايك يوقارغى اثرلرندن. مقاله منك اولنده اسمنى ذكر ايتديكم «الوغ كشيلىر هم آنلر نك اثرلرى» اتلى كتاب ايكى بوامدن عبارة بولوب، بر بولمى مونه شول مهم اثر حقنك قزان استودينتلرندن عزيز افندى عبيدالدين نك يازديغى تنقيدى حاويدىر. بو بك وقتلى هم كرلى ايدى. منتقد افنديك يازو و بياناتى بايتاق چو اچقلى بولسهده، موضوع ايتديروب آلغان اثرنى هم آڭلاب هم دقتلې تيكشر كانگه اوخشى. خصوصاً

اثرنك تورمىش و حيات اجتماعى مسئلر يينه عايد قسمى بك يخشى قارالغان.

اول «انقراض» نك يازيلوينه نرسه تاعثير ايتكاننى، خلقمز آنى نچمك قارشى آلغانى سويلى ده اصل مطلوبه كرسه. منتقدنك فكر نچه «انقراض» اجتماعى رومان و آنك ايتورگه تيله گان فكرى «تاتارلر، بولاي بارسه لر، بته چكلر» ديمكدن عبارة. شوندىنصوڭ (انقراض) ده تاتارلر نك بتوينه سبب بولچق ايتديروب كورسه تيلگان نرسه ارنى صانى باشلى، آنلر تورليچه: اقتصادى، سياسى، جغرافى، ادبى، علمى، دينى هم روحى.

بونلر نك كوبي درست هم توغرى تيكشر ليگانلر. «انقراض» كتابينك روحندن آلغانلر. لىكن يارده توگل. آراده بر آز، منم اويچه ياگليشلىرى ده بار. بر نچى «اسلاميت هم انقراض» فصلندهغى مسئله دره من موڭا بك تعجب ايتدم. منتقد افندى فكر نچه «انقراض» صاحبي، دين ايله فننى كيشلشدرر گه يوروگان اسلام ريفورماتورلر ينىك برسى ايمش؛ اول ديننى «مقدسلىر نك مقدسى» ديب طانى ايمش. بو درست توگل ديب بيله م. درست «انقراض» بك كوب يرنك اسلامك مدنيتكه قارشى بولماوى، بزنك حاضرگى بارشمز اسلام روحنه ياقشماوى، بزا سلامدن چغوب، قونفوتسى اعتقادينه توشويهز وباشقه شول مضمونده سوزلر سويلانه.

لىكن شول باره بونلر عزيز افندى نك مطلوبى بير ميلو. چونكه حاضر اسلام ريفورماتورلرى ايكىگه بولنه لر: برسى اسلامك اوزينى مقصد وايدىيال ايتيه ايكنجيلرى ايسه، آنك قدسيتنه اشانوب توگل، تيك خلقنى، اورينك اوشانغان نرسهسى بلهن ديملب، ترقى يولينه كرتو جينكلرك بولغانغه كوره آنى تمدن يولنده «قورال» باصيار. آنى ايكنجى بر مقصدقه واسطه قىلو ايچونگنه تلگه آلاار. شونك ايچونگنه آنك ياخشى ياقلرن كورگه زه لر.

«انقراض ايسه باشدن آياق مونه شول صوڭقى روحك يازلعان. اول اوزينك مطلوبنه كرك بولغان

فکر لرنی چه چه. کتاب نك بتون سوروشی، روحی مونی
آ کلا توب توره ترسیم و خاتونلر نك حقوق و آزادلی
کبی مسئله لرده بو حال بیگراک آچق کوریلر در.
شورا عدد ۲۲ نچی ۱۹۱۱ سنه

اداره: محترم مدرس افندی نك، بو مقاله کیسا کنی
(دین و معیشت) مجله سینه کوچر تودن مقصدی: اسلام
اسمندن دهر بیلک دینسز لک تار اتوچیلر نی کورستمک
بولسه کرک. واقعا اندای دینسز لک لرن نك، ملتیز
آراسنک کوبدانوک بار لقی معلومدر. (دین و معیشت)
ده آنلر حقنده بک کوب سوز لر یاز لیدی. فقط (ریفور
ماتور) عنوانی یاز لیدی. (دین و معیشت) نك آنلر
نظر نده اوراق منفور ه دن عبارة بولویده آنلر نك
حقی یاشرین مقصد مشئوم لرینی، هر وقت میدانغه
چغروب تور دیقی ایچوندر.

بک کوب یاشلر حاضر نك دینگه اشانمیلر. وشول دین گه
اشانمغان یاشلر آراسندن بک کوبلر بک بو اشانمغانقلر
ینی یاشره لر. حتی آنلر، دین اسلام عمومی دین،
حضرت الله و حضرت پیغمبر کبر. سوز لر نی ده یاز ولری
آراسنه قستروب چین مسلمانندن ده آرتغراق دین،
اسلامغه اشانمغانقلر نی کورسته لر مونه بو کشیلر
اوشبو مقاله صاحبی ابراهیمق لیتکانچه دیننی اوز لرینه
بر مقصد ایتمیلر آنی قورال ایدوب قرآن و حدیث نی
اوز مقصد لرینه موافق ایدوب تاویل بعدنده، قرآن
شولای ایته، حدیث بولای کورسته دیب دین و قرآن
حدیثنی اوز لرینک دنیاوی مقصود لرینه آلت و دلیل
ایته لر. مونه بونلر ایگ باروب تورغان مارقلر دین
اسلامنک ایگ دشمن کورگان کشیلر یدر.

بونلر اوز لرینی (دینسز) دیوچی کشیلر گه بک
آچولانه لر و آنلر نك بو آچولری اوز لرینک دینلی
بولولرندن توگل؛ بلکه اوز لرینک دنیا مقصود لرینه
ایرشو ایچوندر.

محترم مدرس افندی نك "حاضر گی یاشارمز
آراسنده، توبسز و ملتیزه ضرری واستقبالمز ایچون
دهشتلی ضربه اوره چق بر فکر وار کبی" الخ دیمکیه
مونه شوشی فکر در. بو فکر عموما بوا ماسه ده، اولاد

ملت نك تربیه روحیه دینیه اری اوز لرینه طابشر لشم
معلم لر صنفنده ده حکم سور گانگه اوخشی. ایندی
بویله معلم لر هر تورلی استعدادنی قابل بولغان معصوم
قلبلر نی ننه شول فکر اوله زهر لیلر معصوم قلب بر دفعه
زهر ننگاندن صوگ آکا علاج ودوا تابو بک مشکلدنر.
مونه شونک ایچون، اهل ملتیز دن دیانتپرور
اولان ذاتلر و عمو میتله استاذلر و فضلاء ملتلر بوندای
معلملر نی قالب و قیافتلر نندن سویلسگان سوزار نندن
آنلر نك کیم اولدقلرینی وقایو چشمه دن صو
ایچدی ککلرینی آکلاب ملتیزنی آندای معلملر دن
نفر تلندرر گه طریشه لر. آنلر نك بو اشلری نهایت
درجه ده مشروع، الله تعالی و حضرت پیغمبر علیه
الصلوة والسلام افندمز طرفندن آنلر نك ذمه لرینه
موینلرینه یو کلاتلگان بیسوک بر بورچدر. اگر
آنلر آنداین معلملر نی ملت که آ کلاتماسه لر و آنلر
دن ماتنی بیز درر گه طر شماسه لر عندالله مسئول اووب
روز جزا ده ملت نك قوللری آنلر نك یقاسنک بوله چقدر.
فقط ملت. بو ذاتلر نك حسب الله؛ عندالله مسئولیت
دن قور تیلو ایچون سویله گان سوز لرینی ملت ایشته
می؟ تکلیمی؟ بو سوألر نك جوابلر نده کوبجیلک
اعتبار یله ملت ایشتمی، تکلامی دیار گه یاریدر. چونکه
شولوق کوبجیلک اعتبار یله ملتیز جاهل، متعصب،
خودبین (اوز سوزلی) ظاهر برست (تملب حیللر
قاتشدروب زور عنوانلر قوشوب سویله گان سوز
لر گه آلدانوچان) در.

ملتیز شو اخلاق وشول طبیعتده بولوب تورغانه،
توگل آنلر عام و فضلا و عموما اهل تمیز اولان
دیانتپرورلر سوز لرینی ایشتمک و تکلامق، حتی
دیانتپرورلر نلر نك اوزار نندن نفر تلنوچیلر نك ده
کوبایولری ممکندر. دیننی مقصد دنیاوی لرینه آلت
ایدوچیلر نك ملتنی علمیا دیانتپرورلردن بیز درو گه
و آنلر دن نفر تلندر و گه قورغان پلان و توز اقلریده
بک کوبدر. یوقاروده اخلاقلری بیان ایدلگان ملتیز
نك؛ اول توز اقلر نك برینه توشماسه، ایکنهی و اوچو
نچیارینه توشی فالولری ممکن توگل درجه در.

بو حقه او قوچيلار من غه مثال ايدوب اوشبو مقاله
مزي گنه كور سائيك. ديانتنى نظر اعتبار غسه آلوب
ياز لغان اوشبو مقاله من آنلارنك يورا كارينه اوق كى
باروب صابلا نه. فقط آنلر اول اوقنك تاثيرنى هيچ
سيز در ميلر. آنلر يوقاروده اخلاقلى بيان ايدلمش
ملتكه شونينغنه ايتدلر:

«يه قاراگز ايندى دين و معيشت چيلارنى. دين
اسمندن ملتنى خراب ايتدلر. فنوندى، معارف و صنايع
دن ملتنى نفر تلندرو قصديله ملتەز نك روعى درجه
سندە بولغان فنون و معارف معلملرندن خلقنى نفرت
لندره لر. و ملتەك روعى بولغان معلملر گه ئلله نندايىن
قارلر ياغلر. ملت آراسينه نندايىن اوگالماسلىق
تفرىقه صالحلر. برده شونيدە قاراگز. بز نك فن
معلملر من بتسه بالالار مزي اوقتاچى خلفلر، ايسكيچه
چالما چاپاندىن يوروب، بلش مجلسندن قالغان بر آز
وقتلىرىنى كىلچكە ملت باباسى اولچق بالالار من غه،
ايچكەن باشلاب بدوام، فضائل شهور، كيسك باش
كتابلر ندىن اوقتوغه بر نيچە يول يا گلش يو گلش
ايدوب (اول آلدە) ياز درر غه غنه صرف ايتسه لر،
روح درجه سندە لازم بولغان حساب، جىز افيه، هندسه،
علم اشيا وهكدا وهكدا ئلله نيلردن اول خلفلر نك
خبر لريده بولماسه اول ملت نيشلر؟ قايدە بارر؟
نچك ترقى ايدر؟ مونه ايندى ايك آخرده باروب
باشقه ملتلر گه قول بولور غه شولاي ايتە ايتە تامامانقرض
بولور غه غنه اش قالو بروقت تاتار ديگان اسمە قالماس.
مونه دين و معيشت چيلار نك دين اسمندن ملتنى
سوير اب آلوب بارور غه طرشقان يوللرى شوشيدر»
ديه جكار.

ئلى بز بو سوزلرنى توپاسقنه ايدوب يازدق.
آنلر بيت بولرنى سويلاگانده قرق تورلى معجونلر
قوشوب تەلب باللاب شيكر اب خلقغه يوتدره لر. آنلر
بو سوزلرنى يتشديروب سويلە گانده، يوقاريدە
اخلاقلى طبيعتلى بيان ايدلگان ملت طوگەده قاله
آنلر نك بار سوزى دە حق بولوب كورينه دين و معيشت
آنك كوگلينه بر قره بولوب رسوح طابا.

مونه ايندى آنلار نك ملت جاهل لکندىن فايده لنگان
اورنلرى شوشندى اورنلر در. بصيرتى قابلانمغان
كشى آنلار نك بو سوزلر ينى بر ايكى گنه سوز برلن
بتره. «قايدە صوگ دين و معيشت نك ملتنى فنون
و معارف و صنايع دن نفر تلندر گان يرلرى؟ اول بيت
بو مقاله سندە دين اسمندن دين بشروچى دينسزلرنى
دەر يلرنى وشوگا قوشوب شونلر يولندە يورگان
معلملر نك گنه ملتەكە كورستكان و ملتنى شونلردن
نفر تلنور گه اوندان گان» ديب كنه قويه.

واقعا بز هيچ بر وقت فنون و معارف كراكمى
ديگانمىز يوق. و ايتمايمىز و ايتە چكە توگلمىز. بز
بارى دينلى بولغاند نصوگ ديانتلى بولوبقنه فنون
و معارف اوقيلسون. دين ايله فنن بر گه بارسون
ديمىز هم بز نك معلملر حقندە غى سوزلر من ده عموميتله
توگل بلكە دينگە اشانماينچە ديننى دنياوى مقصد
لرينه آلت و قوال ايدوچى دينسزلر گه ايارگان
معلملر حقندە غنه سويلمىز. يوقسه اول بيچاره لر
آراسندە بحق افتخار اولنە چق ذاتلر نك بولوينە انكار
ايتمايمىز. الله تعالى آنلار نك امثاللر ينى كويبايتسون
ديو دعاده مز.

تورلى خبرلر

۴۷ نچى مجلەدە، مر جانغول اور مانندە اولتورلمش
ديه ياز لغان. لىز طهق قريه سينك عبد الله وليشا
اوغلى دوقتور كيلوب قاراغاند نصوگ مر قوم نك آط
تیبوندىن اوليوى احتمال اولديغندىن پاليتسه طرفندىن
حبسكە آنگان اون كشى شو كونلردە آزاد ايدلد
كلرينى اولسكى خبرنى يازوچى سليمان قريه سندە
امام محمد حى بن صبغة الله افندى يازددر.

ياپونيه دە اسلاميت،

توكيودن احمد منير افندي نك بيان الحق صحيفه
لرينه ياز دغينه كوره ياپونيه نك مشهور عابله لر ندىن
بارون (هيكى) وقزى ايلان ياپون محرر لر ندىن بارون

(هيكى) نىڭ كياوى (هاتانو) جنابلىرى اسلامتىنى قبول ايتمىشلىرى.

بارون هيكى ياپونيانىڭ غاصودارستوتنى صاويت اعضالرىدىن اولوب ياپونىيەدە تورلى اشلىرى ايلان شەرت فازانغان ذات ايمىش. هاتانو ايسە ياپونىيەنىڭ زور محررلىرىدىن اولەرق بىسوك ثروت صاحبىدۇر. هاتانو حسن مرشد، وھارون هيكى جنابلىرى احمد على وقزىدە فاطمە ناملىرىلە اسملانمىشلىرى.

«جياو بورى اوترو»

اورنبورغ اوبازى، اورگى قوناقباي اولينىڭ تيمربولات بىكباق نام باشقرد، خىمىتدەگى اوغلى ياندىن جياوقايتوب كىلىگەندە بر بورى اوترومىشلىرى. بو طوغرودە اوزى شولاي سويلى: بارغاندە قولمىدە ناچارغىنە، قىسقىغىنە طاياق ايدى. يولك بىراز او ديگان اورمان ياننىە يتكاج بر آت مىنگان كىشى اوچراب: «نىگە آلاي طاياقسىز يورىسنىڭ بو تىرەدە بىك قورقنىچ؛ بورى اوچراو احتمالى بار.» ديدى.

مىن اور مانغە كىروب طاياق آلدىمە آغە تابان يونالدىم. قايتقاندە كون طومانلى ايدى. «بىراز او» اورماننى اوتكاج بر آز بر آلدە بر بورى اكرنگىنە آتلاب يولغە آرقلى كىلوب اوطردى. مىن بىك قور قوب قالتىراب كىتىم.

ايندى نى بولسىدە بولور، يا آتما يا مىڭا اولم دىدىمە ھىمان آغە تابان آتلادىم.

اوڭقايسىز بولماسون ايچون طونمىنى يولمە طاياق شلاب قالدردىم ھىم موينمىڭغى شارفمىنى چىشىم، قولمى غى طاياغمىنى صوغارغە اوڭايلاب، اوڭ طرفىمە قوپوب باردىم.

بورىگە ياقىنلاشقاج، بورى يول بىروب چىتىكە رەك كىتوب اوطردى. طاياغم يتار قدرى ياقىنلا شقاچ اول مىڭا تاشلانورغە ايتكان ايدى؛ بار كوچم ايلە صوغوب بورىنى يقدىم ھىم قىتاب اوتردىم و طوناب آلدىم.

بىزنىڭ طرفىدە جياولى كىشىنىڭ بورى اوترووى

برىنچى مرتبە ايشىتىلىگەن نۇرسەدر شول سەبەبلى يازدىم. حرمت و كمال تواضع ايلە داڭقى مىشتىرلىرىگىزدىن؛ ن، فراژدانى.

محترم محرر افندى!

جنابىگىزدىن التماس ايدامىن، كە اوشىبو اعلاننى محترم «دين و معيشت» مەجلەسىنىە درج قىلماقنى تايىنكە توباندىە ذكر ايدىلىش عباس كرىمف و افغەنى او قوب، يا كە اشدوب بىلسون ايچون.

توز توبە مىشچانى عباس عبدالرفىق اوغلى كرىمف، توز توبە مىشچانى قطلع احمد قزى بى بى عائىشەنى ايكى شرطغە تعلق ايدوب: بىرسى بر يىل تولماينچە شەردىن آلوب چىقماسقە، ايكنچىسى اوچ ايدان آرتق تاشلاب كىتماسكە، ا كرده اوشىبو شرطلارنىڭ بىرسى تابلەماسە طلاق امرى بى بى عائىشە اختىيارىدە اولماق ايلە نكاحلانمىشلىرى. مومى اليها بى بى عائىشە نىڭ شول شرطلار تابلەماودىن شكائىت ايدوب ھىم اوزمىنى طلاق قىلدوم دىب دوخاونوى صوبرانىيەغە بىرگان پر اشىنىيەسى بىزلىرگە قايتوب شول پر اشىنىيە موجدىنچە اوشىبو ۱۹۱۱ نچى يىلدە ۳ نچى دىكابرده تفتيش و حكم مجلسى تەيىن ايدوب شول مجلسدە بى بى عائىشە قطلع احمد قزى ايرى عباس كرىمفدىن اوز اوزنى طلاق قىلدى.

شرطلارنىڭ تابلەماودىن شەھىدلىرىدىن صورادىقىدە شەھىدلىرى تابلەماو ايلان شەھادە وىردىلىرىدىن طلاقنىڭ صحتى ايلە حكم قىلوب بارچە اشنى دوخاۋ نوى صوبرانىيەغە تسليم ايلدىم. عباس كرىمف اوزى اولمادىقندىن ھىمدە قايدە ايكانى معلوم اولمايدىقندىن اوشىبو اعلاننى او قوچى ذاتلىرىدىن اوتتەمىن، كە ا كرده مذكور عباس كرىمفنى كورسەلىرى اعلام قىلماقلىرىنى خانونى بى بى عائىشە قطلع احمد قزى اوز اوزنى طلاق قىلوب طلاق ۳ نچى دىكابرده اعتبارغە آلتوب مىتريكە دفتىرىنە ثبت قىلدى.

توز توبە شەھىدە ۱ نچى مەھلەدە آخوند مصلح الدين نوغايىيىكف

ترکيه و ايتاليه صوغشي

صوغش ميدانلری، بو کونگه قدر واق تويك صوغش لر ايلان دوام ايتکاني هر کهنگ معلومی در. صور صوغش ياصارغه ايتاليانار خوف ايتکان کبی ترکلرده آنلرنگ اوکغایلیرق یرلره کیلیگانون کوله لر.

صوگ وقتلرده عین زهرا اوچون ايتاليان لر بايتاق کوچ قوبديلر حتی بر ترک گه اون ايتاليه صالدا تي مقابله ايتدی مع ذلك ترکلرني بر قدر چيگنرودن باشقه نتیجه فزانه آلمادیلر.

۱۴ نچی دیکابر دن ايتاليان لر بر طاو ايتا گنده بولغان ترک عسکرلری من محاصره ايتماک بولوب حرکت ايتکان لر ایدی آنده ترکلر ۶۰۰ یوزلب ايتاليان نی هلاک ايتب قوبديلر.

ايتاليان ار صوگ وقتلرده ترک عسکرینگ محکم ایدکینه و آنلرنگ عین زهرا دن یراق توگل بر اورنده بيک کوب اولوب ياتوينه اچلری پوشب غنه یوریلر. اما بالفعل آنلره هجوم ايتار گه خوف ایده لر.

حاصر ايتالياده ترکلرني «يا کما ياپون لر» ديب آطی لر ايتکان ب. و. غزنه سی نگ بره خبری ايتکنچی مخبر ايلان کور شوب توبنده گی سوزلرني سويلاشکا نن يازا:

ترک صالدا تله ری افراط درجه غيور و معرفتلی لر. مین بر نچه عسکر باشلق لرینه و عرب صالدا تله رینه تصادف ايتدم. آنلرنگ معامله سی ياوروپا مدنيتن ده اويالتورلق. بونلر بو قدر انسانيت و معارفنی شو ترکیه عسکری مکتبلر نده اويرانگان لر ديب هيچ کم اويلاماس. شو کونده محاربه ميداننده عسکری مکتب تربيه سی ايلان بتون عسکری لرني تربيه ايتمه لر. مین بونلرني ايتکنچی ياپونلر ديبه سم کیله «دی و غیري بک کوب سوزلر يازا.

اورنبورغ خبرلری

آچلرغه اعانه.

اداره مزرگه توبنده اسملری ذکر ايدان ذاتلر طرفندن آچلرغه ياردم اوله رق ۷۳ سوم ۳۸ تین آچه طابشر لیدی.

سعید جان آشور بايف دن ۶ سوم
طاشلی شیخ قریه سنک شیخ سید محمود طرفندن پوچته ایلان آندی . . . ۲۰ سوم

طاشلی دایر قریه سنک معلم سید ناغایف و عبدالرحمن سید عمر فاردن کیلیدی ۱۷ سوم
چو اچک دن حاجی عمر عبداللین ۳۰ سوم

استرلی باش علی خلفه آیدابولفدن ۳۸ تین اولسگی لر ی ایلان مجموعی: ۱۷ سوم ۳۸ تین بوله در. مشتریلر دقتنه?

محترم مشتریلر مزننگ بعضلری آچه بیار گانده اوزاریننگ آدرس لرین تمام يازمغان لر.

شوننگ اوچون آنلره ژورنال بارمی توره تأخیر ایدله در. شو ذاتلردن تکرار آدرس لرین مکمل صورتده يازوب بیارولرین اوتنه مز علی الخصوص دین و معيشت نک مخصوص بلانقه سینه يا خود پوچتاوی بلانقه غه آچه ایلان برابر آدرس لرین ۵ کم يازارغه تیوشدر.

آدرس بلنمگانده مجله البتة عالی العمیا بیار لمیدر.

اداره دن: اوصا اویازنده محترم ابوبکر الامیری،

ماشیرده محترم عبدالله ابن ملا صلاح الدین: شهر دانه محترم ملا شا کیرجان السلیمی جنابلرینه!
۱۱ نچی سنه سنک ۴۷ نچی نومبرینه مراجعتکز مر جودر.

Редакторъ Фаизханъ Даутовъ.

Издатель Мухамедвалій Хусаиновъ.

طبع ایدادی «دين و معيشت» مطبعه سنده اورنبورغه.

Типографія журнала „Динъ ва Магишетъ“

въ Оренбургѣ.

دقت ایدگز!

اورنبورغده «دین و معیشت» مطبعه‌سنده

هر توری مطبعه اشلری بیک آرزان بهاغه بخششی، ماتور، نفیس و تیز ایتوب اشلهر که قبول ایتلهدر. همه چیت شهر لر دن مراجعت ایتوچیلر ده هر بر اشنی وقتنده بیک مکمل صورت، اداء ایتلهدر.

شولایوق مجلدخانه مزدهده هر توری کتابلرنی باشقه لره قاراغانده آرزان بها ایلان گوزل ایدوب طشلاب و توبلاب بیرلهدر.

مراجعت ایچون آدریس: «Динъ ва Магшетъ» Типографія Оренбургъ.

خاتون تیش دوختیری ر. ای. پیلمهان تازار تاش، دولک، یامی صورتی هم تیشل قویام یامی سپینت کوش آلتون هم باشقه لری ایلان. تشاری برده آفرینده ای صورتی قارچوک یا که آلتون اوستینه قویا تیشل ایچون آلتون کارونکه، شیفنوی هم پلاستیک کس تیشل. بهاری آرزان آلتون، فقیر ار که حق سورد، شاکردار هم حکومت اوچیر یژدیه لرنده خدمت ایتوچیلر دن یارم حق آلتون.

گازیتهمز ناک لانچی یل دولی

ترکیه و ایتالیه صوغشنده خصوصی اوز مخبر یهمز اولدقندن، مشتری یلرمز هر وقت چن و درست خبر لر گنه اوقوب طور اچقلر در.

*** کونده لك ***

«بیان الحق» غزیتهمز ناک ۱۹۱۲ نچی سنه ایچون

مشتری قبول ایتلهدر.

«بیان الحق» ده داخلی و خارجی، سیاسی، و اقتصادی خبر لر وقتنده مفصل یازیلوب طور دیغی کبی، قارت و تلوغ محرر لر مز دن عبدالرشید افندی ابراهیم حضرتلری ترکیه و ایتالیه محاربه سندن قلملری ایله غزیتهمز که خدمتنگ دوام ایته چکدر. بوندن ماعدا ترکیه و عربستانده خصوصی مخبر لر مز اولدیغی کبی جهاننگ هر بولسکه سنک دیور لک خصوصی یازوب طور وچیلر مز باردر. — «بیان الحق» ده احمد منیر رشید افندی جنابلری، یاپونیا و عموما اقصای شرق حالندن دائمی خبر لر یازوب طور اچقدر. — «بیان الحق» ده غ. دوما و غ. صاویت خبر لری هر وقت یازیلوب طور اچقدر. «بیان الحق» سودا و اقتصاد اوچون خصوصی اوزن بیروب، قزان و اطرافنده غی بازار بهالری وقتنده یازیلوب طور دیغی کبی، قزان بازار بهالری بن وقتنده بلهسی کیلگان کشیلر که جوابلی تبلیغرام ایله صوراسه لر، وقتنده، اعلان ایتلهدر.

پوخته غه پیریژودلر کوندرگان اوچون آچه تولاو لازم توگل!

چونکه «بیان الحق» غه مشتری هر بر استانیسه و هر بر پوچتا و تبلیغراف خانه ارده قبول ایتلهدر. حاضر دن یازلغان یللق مشتری لرمز که یاگی یلغه قدر گازیتته بوش بیرلهدر.

«بیان الحق» ناک اولده آطنده ایکی کونده لك بولوی، آنک کوندن کون ترقی ایتکانلگی کورسه تسه کیرهك. کونده لك چغوب بر آزدن اوچ نهایت

«بیان الحق» ناک یللق بهاسی ۵ صوم، ۶ آلیق ۲ صوم ۷۵ نین، ۳ آلیق ۱ صوم ۵۰ نین، بر آلیق ۶۰ تین هر توری خط، پیریوود، پاصیلکه لر ایچون آدریس: «Баянцль-Хакъ» ред. газ. Казань, تبلیگرام ایچون آدریس: «Баянцль-Хакъ» Казань.

